

Przeгляд ustawodawstwa pracy oraz przepisów pokrewnych

za okres luty — marzec 1952 r.

Zmiany w ustawie o zaopatrzeniu inwalidzkim

Ustawą z dnia 14 lutego 1952 r. (Dz. U. R. P. nr 10, poz. 52) wprowadzono zmiany do ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim (Dz. U. R. P. z 1945 r. nr 22, poz. 131 z późniejszymi zmianami). Spośród zmian tych jako ważniejsze należy wymienić następujące: 1) inwalidzie nie służy prawo do dodatku rodzinnego na członka rodziny, na którego wypłacany jest zasiłek rodzinny lub który posiada dochód własny w wysokości co najmniej renty zasadniczej zupełnego inwalidy, oraz do dodatku na żonę sądownie rozwiedzioną lub separowaną, jeżeli mąż nie jest orzeczeniem sądowym zobowiązany do jej utrzymania, 2) zaopatrzenie pieniężne, wypłaca się miesięcznie z góry; 3) przyznane zaopatrzenie pieniężne o ile nie zostanie podjęte w ciągu 3 miesięcy od daty płatności z powodu niedbalstwa osoby uprawnionej, ulega przedawnieniu; 4) Minister Pracy i Opieki Społecznej może uwzględnić roszczenia inwalidów, dokonane po upływie przewidzianych terminów, o ile przemawiają za tym szczególne okoliczności; 5) Minister Pracy i Opieki Społecznej upoważniony jest do umarzania należności Skarbu Państwa z tytułu nienależnie wypłacanych kwot zaopatrzenia emerytalnego w przypadku, gdy ściągnięcie tych należności mogłoby spowodować ruinę materialną inwalidy; 6) przyznane zostało prawo do zaopatrzenia emerytalnego inwalidom i pozostałym po nich wdowom, którym władze zaborsze przyznały zaopatrzenie z tytułu uszkodzenia zdrowia, doznanego w związku ze służbą wojskową, pełnioną przed dniem 1 sierpnia 1914 r.; 7) inwalidzi — funkcjonariusze służby bezpieczeństwa publicznego mogą zgłaszać roszczenia do zaopatrzenia od dnia

stwierdzenia okoliczności, uprawniających do zaopatrzenia, najpóźniej jednak do końca jednego roku po zwolnieniu ze służby.

Uposażenie pracowników wojewódzkich zarządów dróg publicznych

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 lutego 1952 r. (Dz. U. R. P. nr 10, poz. 54) ustalono tabelę stanowisk, zasady zaszerzegowania do grup uposażenia oraz dodatki funkcyjne, służbowe i lokalne pracowników wojewódzkich zarządów dróg publicznych. Rozporządzenie przewiduje, że w zakresie zaszerzegowania oraz przyznawania dodatków funkcyjnych służbowych i lokalnych do pracowników wojewódzkich zarządów dróg publicznych stosowane będą te same przepisy co do innych pracowników państwowych.

Zmiana tabeli stanowisk pracowników finansowych

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1952 r. (Dz. U. R. P. nr 10, poz. 55) wprowadzono zmiany w tabeli stanowisk pracowników finansowych. Zmiany te polegają na przyznaniu w miastach liczących powyżej 10.000 mieszkańców, a nie stanowiących powiatów, kierownikowi referatu grupy uposażenia od VIII do VII, a referentowi podatkowemu grupy od IX do VIII, natomiast w gminach oraz w miastach poniżej 10.000 — kierownikowi referatu i referentowi podatkowemu grupy od IX do VIII.

Uposażenie gminnych instruktorów rolnych

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1952 r. (Dz. U. R. P. nr 10, poz. 56) ustalono dla pracowników gminnych

rad narodowych, zatrudnionych na stanowiskach gminnych instruktorów rolnych, grupy uposażenia (oparte na przepisach o uposażeniu pracowników państwowych) od VII do XI, w zależności od posiadanych kwalifikacji. Przeszeregowania gminnych instruktorów rolnych do odpowiedniej grupy uposażenia dokonują prezydya powiatowych rad narodowych na podstawie wniosków kierowników wydziałów rolnictwa i leśnictwa. Rozporządzenie przewiduje, że za świadectwo stwierdzające kwalifikacje technika rolnego uważa się świadectwo ukończenia liceum rolniczego bądź świadectwo ukończenia szkoły, która została uznana przez Ministra Rolnictwa za równorzędną z liceum rolniczym.

Warunki przyznania zasiłków dla osób pobierających zaopatrzenie z funduszków samorządowych

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 lutego 1952 r. (Dz. U. R. P. nr 10, poz. 57) ustalono zasady, wysokość i warunki przyznawania zasiłków dla osób pobierających zaopatrzenie z funduszków samorządowych. Zasiłki te mogą być przyznawane w takiej wysokości, w jakiej przyznane zostało danej osobie zaopatrzenie uchwałą rady narodowej, zapadłą przed dniem 1 listopada 1950 r. Zasiłek nie może przekraczać kwoty 300 zł miesięcznie. Zasiłek przyznaje się, poczynając od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wejścia w życie rozporządzenia, na wniosek wojewódzkiej rady narodowej, właściwej ze względu na siedzibę rady narodowej, która wypłacała zaopatrzenie. Jeżeli osoba pobierająca zasiłek uzyska inne zaopatrzenie z funduszków publicznych lub inne środki utrzymania, wypłatę przyznanego zasiłku zawiesza się na czas pobierania zaopatrzenia lub posiadania środków utrzymania. Jednak w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie może być przyznany zasiłek osobie pobierającej inne zaopatrzenie z funduszków publicznych, pod warunkiem, że łączna kwota zasiłku i innego zaopatrzenia nie przekroczy 300.— zł miesięcznie.

Obniżenie stawki podatku obrotowego od świadczeń zespołów adwokackich

Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 1952 r. (Dz. U. R. P. nr 10, poz. 59) obniżono na 4% stawkę podatku obrotowego od świadczeń zespołów adwokackich.

Bezpieczeństwo i higiena pracy na obrabiarkach do drewna

Rozporządzeniem Ministrów: Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu Ciężkiego oraz Zdrowia z dnia 7 lutego 1952 r. (Dz. U. R. P. nr 10, poz. 62) ustalono szczegółowe przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy na niektórych obrabiarkach do drewna. Rozporządzenie dotyczy w szczególności wiertarek, tokarek, strugarek, wyrówniarek, czopiarek, gryzarek, pił tarzowych, pił taśmowych oraz pił cylindrycznych i stożkowych.

Zmiana dekretu o obowiązku współpracy w zakresie nauczania w szkolnictwie zawodowym

Ustawą z dnia 15 lutego 1952 r. (Dz. U. R. P. nr 11, poz. 65) przedłużono do dnia 31 lipca 1955 r. okres, w którym obywatele polscy pracujący zawodowo obowiązani są w zakresie swoich kwalifikacji do współpracy w nauczaniu w szkolnictwie zawodowym, zgodnie z dekretem z dnia 10 grudnia 1946 r. o obowiązku współpracy w zakresie nauczania w szkolnictwie zawodowym (Dz. U. R. P. z 1947 r. nr 8, poz. 39).

Zmiana form organizacji nauczania początkowego dorosłych

Ustawą z dnia 15 lutego 1952 r. (Dz. U. R. P. nr 11, poz. 66) zniesiono urząd Pełnomocnika Rządu do Walki z Analfabetyzmem oraz podległe mu urzędy wojewódzkich i powiatowych pełnomocników, a także komisje społeczne do walki z analfabetyzmem. Uprawnienia Pełnomocnika Rządu do Walki z Analfabetyzmem przeszły odpowiednio na Ministra Oświaty, a uprawnienia wojewódzkich i powiatowych pełnomocników do walki z analfabetyzmem na prezydya wojewódzkich i powiatowych rad narodowych. Tym samym całość spraw nauczania początkowego dorosłych włączona została do zakresu działania Ministra Oświaty oraz prezydów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych. Ustawa zobowiązuje Ministra Oświaty do ustalenia organizacji nowych form nauczania początkowego dorosłych, zakresu tego nauczania oraz współdziałania w tym nauczaniu masowych organizacji społecznych.

Obowiązki i wynagrodzenie instruktorów, szkółących uczniów zasadniczych szkół zawodowych

Zarządzeniem nr 26 Prezesa Rady Ministrów i Przewodniczącego Państwowej

Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 1 lutego 1952 r. (Monitor Polski nr A-15, poz. 175) ustalono obowiązki instruktorów w zakresie szkolenia uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz zasady dodatkowego wynagrodzenia tych instruktorów za szkolenie. Zarządzenie dotyczy instruktorów. (majstrów, brygadzystów i robotników kwalifikowanych), którzy bezpośrednio szkolą uczniów zasadniczych szkół zawodowych, skierowanych do zakładu pracy na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu (zarządzenie Nr 136 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1951 r. — Monitor Polski Nr A-81, poz. 1123). Zarządzenie nie dotyczy nauczycieli zawodu, będących pracownikami szkoły, chociażby pełnili swoje funkcje na terenie zakładu pracy. Obowiązki, uprawnienia i wynagrodzenie instruktorów określa szczegółowo regulamin, stanowiący załącznik do zarządzenia. Szkolenie uczniów odbywa się na podstawie umowy zawartej pomiędzy zakładem pracy a instruktorem. Instruktor przeprowadza szkolenie zasadniczo w czasie wykonywania czynności, wynikających z zawartej z nim umowy o pracę, w uzasadnionych jednak przypadkach może na okres szkolenia od obowiązków tych być zwolniony. Nieodzownym warunkiem takiego zwolnienia jest codzienne szkolenie jednocześnie co najmniej 10 uczniów; okres zwolnienia nie może przekraczać 10 miesięcy. W przypadku zwolnienia od pełnienia normalnych obowiązków w zakładzie pracy za czas szkolenia otrzymuje instruktor wynagrodzenie obliczone według zasad wypłaty wynagrodzenia za okres urlopu wypoczynkowego oraz premię za wynik szkolenia. Nie otrzymuje natomiast normalnej stawki za szkolenie. Wynagrodzenie instruktorów z tytułu szkolenia uczniów składa się: 1) ze stawki za szkolenie w wysokości od 8.— do 40.— zł miesięcznie od ucznia (w zależności od rodzaju prac i liczby uczniów), 2) z premii za pomyślne zrealizowanie programu praktycznego szkolenia w wysokości od 35.— do 75.— zł od ucznia jednorazowo, 3) z premii za pomyślny wynik szkolenia praktycznego w wyniku egzaminu kwalifikacyjnego w wysokości od 70.— do 150.— zł od ucznia jednorazowo. Szkolenie może odbywać się indywidualnie lub brygadowo i być prowadzone w zakładzie pracy na stanowiskach roboczych lub w wydzielonych przez zakład pracy specjalnie do tego celu warsztatach szkoleniowych. Nadzór nad szkoleniem w zakładzie pracy sprawuje kierownik szkolenia praktycznego szkoły.

Obliczanie równowartości wynagrodzenia za pracę wykonaną przez uczniów podczas praktycznej nauki zawodu

Pismem okólnym Nr 27 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lutego 1952 r. (Monitor Polski Nr A-15, poz. 181) ustalono sposób obliczania równowartości wynagrodzenia za pracę wykonaną przez uczniów podczas praktycznej nauki zawodu. Pismo okólne przewiduje, że równowartość wynagrodzenia za pracę wykonaną, wykonaną przez uczniów podczas praktycznej nauki zawodu, stanowi kwota odpowiadająca sumie zarobków, obliczonych za tę ilość i jakość pracy na podstawie obowiązujących w danym zakładzie pracy przepisów regulujących zasady wynagrodzenia robotników (tabela płac, taryfikatory, katalogi norm pracy cen jednostkowych itp.) Równowartość wynagrodzenia za pracę niernormowaną, wykonaną w produkcji przez uczniów podczas praktycznej nauki zawodu, stanowi kwota odpowiadająca sumie zarobków obliczonych za faktycznie przepracowany czas przez tych uczniów według stawek przewidzianych dla robotników zaszerogowanych do najniższej kategorii płac, obowiązujących w danym zakładzie pracy. Obliczone kwoty równowartości wynagrodzenia za pracę wykonaną przez uczniów podczas praktycznej nauki zawodu zakłady pracy przekazują szkole po potrąceniu kosztów dodatkowego wynagrodzenia instruktorów za szkolenie uczniów. Rozliczenia pomiędzy szkołą a zakładem pracy powinny być dokonywane miesięcznie na podstawie wewnętrznych rozliczeń zakładu, akceptowanych przez szkołę.

Premia dla pracowników umysłowych wojewódzkich zarządów dróg publicznych

Uchwałą Nr 29 Rady Ministrów z dnia 2 lutego 1952 r. (Monitor Polski Nr A-16, poz. 183) wprowadzono jako dodatek do uposażenia, uzasadniony specjalnymi warunkami pracy, premię dla pracowników wojewódzkich zarządów dróg publicznych. Szczegółowe zasady premiowania i wysokość premii określa regulamin załączony do uchwały. Regulamin ten przewiduje odrębne zasady i normy premiowania pracowników technicznych i administracyjnych, inspektorów technicznych oraz pracowników finansowo-księgowych.

Kwalifikacje majstra w uspołecznionych zakładach pracy

Zarządzeniem Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodar-

czego z dnia 9 lutego 1952 r. (Monitor Polski Nr A-16, poz. 191) ustalone zostały kwalifikacje majstrów w społecznych przemysłowych i budowlano - montażowych zakładach pracy. Rozporządzenie przewiduje, że pracownicy zatrudnieni w wymienionych zakładach pracy na stanowiskach majstrów lub pełniący obowiązki majstrów oraz kandydaci na majstrów powinni być poddani egzaminowi w celu sprawdzenia posiadania przez nich wymaganych kwalifikacji, potrzebnych do pełnienia funkcji majstra. Nominacje na majstra pracownik może otrzymać dopiero po złożeniu z wynikiem pomyślnym egzaminu. Od egzaminu mogą być zwolnieni pracownicy zatrudnieni na stanowiskach majstrów, którzy posiadają dyplom (świadectwo) majstra w wykonywanym zawodzie, oraz pracownicy, posiadający świadectwo ukończenia średniej szkoły technicznej w zawodzie wykonywanym i odpowiednią praktykę zawodową. Egzamin obejmuje sprawdzenie wiadomości teoretycznych i praktycznych, wymaganych dla właściwego wykonywania funkcji majstra w danym zawodzie. Dokładna tematyka egzaminacyjna dla podległych przedsiębiorstw będzie określona w drodze zarządzeń właściwych ministrów. Egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna, powołana przez dyrektora (w zakładach zatrudniających poniżej 300 robotników — przez dyrektora jednostki nadrzędnej nad zakładem pracy), w składzie dyrektora zakładu pracy lub naczelnego inżyniera jako przewodniczącego, przedstawiciela właściwego związku zawodowego, fachowców danej branży, dobieranych w zależności od składanego egzaminu. Po złożeniu egzaminu z wynikiem pomyślnym pracownik otrzymuje podpisane przez członków komisji egzaminacyjnej świadectwo, uprawniające do wykonywania zawodu majstra w danej branży.

Właściwość rzeczowa organów finansowych w zakresie podatku od wynagrodzeń

Zarządzeniem Ministra Finansów z dnia 13 lutego 1952 r. (Monitor Polski Nr A-16, poz. 192) określono właściwość rzeczową organów finansowych w zakresie podatku od wynagrodzeń, pobieranego przez płatników władz, urzędów i instytucji gospodarki społecznej. Organami właściwymi do ustalania zobowiązań podatkowych oraz poboru w zakresie podatku od wynagrodzeń dla wymienionych płatników są organa finansowe prezydiów powiatowych rad narodowych oraz rad narodowych miast,

stanowiących powiaty. Organa finansowe prezydiów rad narodowych są właściwe rzeczowo również w postępowaniu odwoławczym, jeżeli uznają, że wniesiony środek odwoławczy zasługuje w całości lub w części na uwzględnienie, a zmniejszenie zobowiązania podatkowego nie przekroczy kwoty 750.— zł; we wszystkich innych przypadkach rzeczowo właściwe są organa finansowe prezydiów rad narodowych hierarchicznie wyższego stopnia.

Zasady wynagrodzenia członków spółdzielni pracy

Uchwałą Nr 55 Prezydium Rządu z dnia 16 lutego 1952 r. (Monitor Polski Nr A-17, poz. 204) ustalono zasady wynagradzania członków spółdzielni pracy. Zasady te są szczegółowo omówione w art. Z. Makarczyka pt. „Warunki pracy i zarobki w spółdzielniach pracy“.

Świadczenia socjalno-bytowe dla członków spółdzielni pracy

Uchwałą Nr 56 Prezydium Rządu z dnia 16 lutego 1952 r. (Monitor Polski Nr A-17, poz. 205) uregulowano sprawę korzystania ze świadczeń socjalno-bytowych członków spółdzielni pracy. Uchwałą szczegółowo omawia art. Z. Makarczyka pt. „Warunki pracy i zarobki w spółdzielniach pracy“.

Rozprowadzanie obligacji Narodowej Pożyczki Rozwoju Sił Polski przez uspołecznione zakłady pracy

Zarządzeniem Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 14 lutego 1952 r. (Monitor Polski Nr 17, poz. 206) ustalono zasady i terminy podejmowania i rozprowadzania obligacji Narodowej Pożyczki Rozwoju Sił Polski przez uspołecznione zakłady pracy, będące placówkami subskrypcyjnymi pożyczki. Zarządzenie poleca, aby wszystkie obligacje doręczone były pracownikom w nieprzekraczalnym terminie do dnia 28 marca 1952 r. Za wykonanie powyższego zarządzenia odpowiedzialni są kierownicy oddziałów banków finansujących oraz kierownicy i główni (starsi) księgowi zakładów pracy.

Premiowanie niektórych pracowników wydziałów rolnictwa i leśnictwa w prezydiach rad narodowych

Uchwałą Nr 47 Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1952 r. (Monitor Polski Nr A-18, poz. 215) wprowadzono premiowanie gmin-

nych instruktorów rolnych oraz pracowników wydziałów rolnictwa i leśnictwa w prezydiach powiatowych rad narodowych, zatrudnionych na stanowiskach: a) kierownika wydziału rolnictwa i leśnictwa, b) agronoma powiatowego, c) agrotechnika i zootechnika powiatowego i regionalnego, d) instruktora nasiennictwa i e) instruktora ochrony roślin. Wymienieni pracownicy otrzymują premie za wykonanie zadań, określonych planami produkcji roślinnej, nasiennictwa, ochrony roślin i produkcji zwierzęcej. Zasady premiowania określa szczegółowo regulamin, stanowiący załącznik do powyższej uchwały. Regulamin ten przewiduje m. in., że premię wypłaca się dwa razy do roku za wykonanie wszystkich zadań łącznie i po ustaleniu realizacji tych zadań — w ciągu następnego półrocza. Wysokość premii za wykonanie jednego zadania nie może przekraczać 30% miesięcznego uposażenia zasadniczego.

Zarachowanie wpływów z kar pieniężnych z ustawy o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny pracy

Okólnikiem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 1952 r. (Monitor Polski Nr A-18, poz. 232) ustalono zasady zarachowania wpływów z kar pieniężnych porządkowych i sądowych z ustawy o zabezpieczeniu so-

cialistycznej dyscypliny pracy. Wpływy z kar **porządkowych** powinny być odprowadzane do właściwego terytorialnie Oddziału Narodowego Banku Polskiego na dział 5 „inne dochody“, rozdział 25-a „kary pieniężne z ustawy o socjalistycznej dyscyplinie pracy“. Wpływy z kar **sądowych** powinny być wpłacane na rachunek tego sądu, który wydał orzeczenie — z zarachowaniem na dochód budżetu centralnego, część 11, Ministerstwo Sprawiedliwości (dział 5, rozdział 25-a). Okólnik określa także zasady zarachowania odnośnych wpływów.

Udział delegatów związku zawodowego w Centralnych Komisjach Wynalazczości

Pismem okólnym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 2 lutego 1952 r. (Biuletyn PKPG Nr 7, poz. 49) — wobec powstających na tym tle wątpliwości — wyjaśniono w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych, że przedstawiciele branżowych Związków Zawodowych biorą udział w Centralnej Komisji Wynalazczości i że przedstawiciele tych do Centralnej Komisji Wynalazczości wyznacza Zarząd Główny właściwego branżowego Związku Zawodowego lub w zależności od decyzji Zarządu Głównego — Zarząd Okręgowy właściwego branżowego Związku Zawodowego.

PRZEGLĄD ZARZĄDZEŃ Z ZAKRESU AKCJI SOCJALNEJ

(za czas luty — marzec 1952 r.)

P.K.P.G. DEP. URZĄDZEŃ KULTURALNYCH I SOCJALNYCH

Pismo z 28.II.1952 r. Znak: SO 4 G-04-2 przypomina, iż wychowawczyni przedszkoli publicznych urlopowane przez Min. Oświaty na okres pracy w przedszkolach przyzakładowych (vide Pismo Okólne P.K.P.G. Nr 10 z 15.III.51 r.) powinny być wynagradzane w czasie tej pracy z kredytów przeznaczonych w r. 1952 na prowadzenie przedszkoli przy zakładach pracy.

Pismo z 4.III.1952 r. Znak: SO 4 H-03-6 poleca resortom, prowadzącym w r. 1952 akcję wczasów letnich dla dzieci — sporządzić i złożyć w PKPG zestawienia sprzętu kolonijnego, stanowiącego wyposażenie poszczególnych punktów kolonijnych.

MINISTERSTWO FINANSÓW

Okólnik Ministra Finansów z 27 lutego 1952 r. w sprawie pobierania i zarachowa-

nia wpływów z odpłatności rodziców (opiekunów) za korzystanie ich dzieci z urządzeń socjalnych, wpłat personelu za wyżywienie oraz likwidacji sald akcji socjalnej z r. 1951 — ustala następujący tryb odpłatności rodziców, obowiązujący od 1.I.1952 r.:

a) zakład pracy, zatrudniający rodzica czy też opiekuna dziecka, korzystającego z urządzeń socjalnych pobiera odpłatność wg stawek i zasad ustalonych Zarządzeniem Przewodniczącego PKPG Nr 57 z 21.II.1951 r. (Biuletyn PKPG — Nr 6/51, poz. 66) i Nr 351 z 31.VIII.1951 r. (Biuletyn PKPG — Nr 24/51, poz. 257);

b) zasada powyższa dotyczy wszelkich zakładów, instytucji i urzędów, będących jednostkami budżetowymi, przedsiębiorstwami państwowymi na rozrachunku gospodarczym, jednostkami spółdzielczymi, organizacjami społecznymi itp. O ile rodzic (opiekun) dziecka nie jest pracownikiem

uspołecznionego zakładu pracy, odpłatność pobiera władza lub instytucja, prowadząca dane urządzenie socjalne;

c) odpłatność pobierana jest według w/w zasad bez względu na to, kto dane urządzenie socjalne prowadzi. Potrąca ją zakład pracy przy wypłacie poborów, na podstawie zawiadomienia przesłanego przez urządzenie socjalne, stwierdzającego fakt uczęszczania dziecka do danego urządzenia. Zawiadomienie takie (listę dzieci) sporządza urządzenie socjalne w 2 egz., podaje na nim również nr konta dochodów budżetowych w N.B.P., na które to konto odpłatność należy przekazać. Jeden egzemplarz pozostaje w zakładzie pracy, drugi po wpisaniu kwoty przypadającej do potrącenia należy zwrócić do zainteresowanego urządzenia socjalnego. Kwoty pobrane należy przekazywać na rachunek dochodów budżetowych (budżetu centralnego lub terenowego) ściśle na konto wykazane na zawiadomieniu przesłanym przez urządzenie socjalne;

d) jednostki, obowiązane do prowadzenia rachunkowości dochodów z tytułu odpłatności, prowadzą odpowiednią księgowość dochodów budżetowych zgodnie z § 60 przepisów o rachunkowości budżetowej (Zarządzenie Ministra Finansów z 4.XII.1951 r. Monitor Polski A-101, poz. 1477). Podstawą do obciążenia zainteresowanego zakładu pracy jest poświadczony przez ten zakład i uzupełniony kwotą odpłatności egzemplarz zawiadomienia (listy) wysłanej do zakładu pracy przez urządzenie socjalne. Dlatego też o wszelkich zmianach, dotyczących odpłatności należy właściwe urządzenie socjalne powiadomić;

e) kwoty pobrane z tytułu odpłatności za r. 1951 i lata poprzednie a uiszczone po dniu 31.XII.1951 r. należy zarachować zgodnie z § 20 ust. 3 cytowanego wyżej Zarządzenia Min. Finansów z 4.XII.1951 r.

Sprawę wpłat personelu z tytułu zwrotu części kosztów żywienia oraz wszelkich innych wpłat z tytułu żywienia osób postronnych (np. wpłaty za obiady pracowników inspekcji, przeprowadzających kontrolę itp.) należy traktować jako zwrot wydatków z § 12 i wpłacać stąd uzyskane kwoty na wznowienie kredytu w § 12 danego urządzenia (vide § 31 ust. 3, pkt. 2 przepisów o rachunkowości budżetowej). Kwoty przeznaczone na akcję socjalną a niewykorzystane w r. 1951 (pozabudżetowe środki specjalne) oddziały NBP przeleją zgodnie z punktem 13 Zarządzenia Ministra Finansów z 27.XII.1951 r., Nr BP

24101/7/51 na rachunek dochodów budżetowych w 1952.

PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW WZASÓW DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Pismo okólnie z 5.III.1952 r. Znak: PRW-2/52 ustala zasady kwalifikacji społecznej oraz badań lekarskich dzieci, które będą skierowane na wczasy letnie w r. 1952.

I. Kolonie Wydziałów Oświaty

a) Delegat Prezydium PRN lub MRN do Spraw Wczasów ustali i poda na piśmie PRZZ ilość miejsc w placówkach wczasów organizowanych i finansowanych z budżetów Wydziałów Oświaty PRN (MRN). Ilość ta powinna wynosić od 90 — 95% limitu usług.

b) PRZZ ustali rozdzielnik tych miejsc pomiędzy zakłady pracy i poda go (pisemnie) do wiadomości w/w Delegata. Delegat zawiadomi zainteresowane zakłady i prześle im odpowiednią ilość formularzy „Kart zdrowia“.

c) Rady Zakładowe zainteresowanych zakładów przeprowadzą kwalifikację społeczną dzieci, w ramach przyznanych im miejsc. Karty wypełnione (personalia) z kwalifikacją społeczną zakłady pracy przesyłają do Delegata, a ten do tych szkół, do których uczęszczają zakwalifikowane dzieci, wskazując równocześnie szkoły, które będą organizowały dla tych dzieci kolonie.

d) Po przeprowadzeniu badań lekarskich szkoła do której zainteresowane dziecko uczęszcza, przekazuje kartę zdrowia tej szkole, która będzie organizowała kolonie.

II. Kolonie zakładów pracy

a) Zakład pracy, posiadający zatwierdzone na r. 1952 budżet na kolonie, zgłasza do Delegata PRN wnioski o przydzielenie kart zdrowia dla dzieci danego zakładu, kierowanych na kolonie zakładową. Na wniosku musi być oświadczenie, iż zakład pracy posiada budżet na ilość dzieci, dla których karty pobiera.

b) Rada Zakładowa kwalifikuje dzieci, rezerwując na każde 100 miejsc, 3 miejsca dla aktywistów ZMP, których przydzieli Delegat PRN.

c) Badanie lekarskie zakwalifikowanych dzieci, zorganizuje zakład pracy po porozumieniu z Wydziałem Zdrowia PRN.

III. Obozy młodzieżowe, szkoleniowe i wędrownie

organizują dla młodzieży w wieku od lat 14 — 18 szkoły licealne wszystkich typów.

Obozy te są finansowane z funduszków W-lów Oświaty.

IV. Wycieczki dzieci wsi do miast

organizują zarządy powiatowe TPD dla dzieci w wieku 9 — 14 lat. Wycieczki te są finansowane z budżetów W-lów Oświaty.

WYJAŚNIENIA PRZEPISÓW PRAWA PRACY I POKREWNYCH*)

UMOWA O PRACĘ

Rozporządzenie Prez. Rzplitej z 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników oraz o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U.R.P. Nr 35, poz. 324 i 323 z późniejszymi zmianami)

1. W związku z zapytaniem, czy przysługuje pracownikowi wynagrodzenie w okresie wykluczenia go od zajęć przez władze sanitarne, MP i OS w piśmie z dnia 29.I.1952 Nr Po-11c — 172 udzieliło następujących wyjaśnień:

„MP i OS komunikuje, że sprawę wynagrodzenia pracowników umysłowych w przypadku wykluczenia ich od zajęć przez władze sanitarne normuje art. 19 rozporządzenia z dnia 16.III.1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U.R.P. Nr 35, poz. 323).

Co się tyczy wynagrodzenia w takim przypadku pracowników fizycznych Ministerstwo nadmienia, że sprawa ta została uregulowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który okólnikiem Nr 30 z dnia 16.II.1950 r. Znak: 213-02/50 wydał polecenie wypłacania zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego we wszystkich przypadkach, w których władze sanitarne zarządzają przymusowe odosobnienie ubezpieczonych z powodu choroby zakłócającej członka jego rodziny lub domownika.

Wypłaty tych zasiłków dokonuje się na ogólnych zasadach, przewidzianych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym“.

2. W związku z zapytaniem, czy trzymiesięczny okres choroby, w czasie którego stosunek pracy z pracownikiem umysłowym nie może ulec rozwiązaniu, musi być okresem **nieprzerwanym**, MP i OS w piśmie z dnia 24.II.1952 roku Nr Po-11c-15/52 udzieliło następujących wyjaśnień:

„MP i OS komunikuje, że trzymiesięczny okres choroby, przewidziany w art. 32 lit. b rozporządzenia z dnia 16.III.1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, należy rozumieć jako okres nieprzerwany, wobec czego po przerwie w chorobie, chociażby krótkotrwałej, pod-

V. Dziecińce

organizują Prezydya Gminnych Rad Narodowych dla dzieci w wieku przedszkolnym (nie uczęszczających do przedszkoli). Są one finansowane z funduszków W-lów Oświaty.

czas której pracownik wykonywa pracę, należy liczyć okres choroby od początku, z wyjątkiem przypadków, gdyby było możliwe udowodnienie pracownikowi działania w złej wierze“.

Ustawa z 4 lutego 1950 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr 6, poz. 46).

W związku z zapytaniem:

1. czy okres wypowiedzenia stosunku pracy z pracownikiem powołanym do czynnej służby wojskowej biegnie w okresie odbywania tej służby (wypowiedzenia dokonano przed powołaniem do służby wojskowej),

2. czy ewent. zawieszenie biegu okresu wypowiedzenia następuje z chwilą doręczenia karty powołania, czy też z dniem faktycznego rozpoczęcia odbywania służby wojskowej,

3. czy zasada niedopuszczalności rozwiązania umowy o pracę w okresie odbywania czynnej służby wojskowej odnosi się również do umów, zawartych na czas oznaczony lub do wykonania określonej roboty, MP i OS w piśmie z dnia 5.I.1952 r. zajęło następujące stanowisko:

„1. W myśl art. 76 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym z dnia 4 lutego 1950 r. (Dz. U.R.P. Nr 6, poz. 46) w okresie pomiędzy powołaniem do służby wojskowej a jej odbyciem stosunek służbowy lub stosunek pracy nie może być przez pracodawcę wypowiedziany, ani też bez winy pracownika rozwiązany.

Przypadki, w których ograniczenia pracodawcy co do wypowiedzenia i rozwiązania umowy o pracę nie będą miały zastosowania, ma zgodnie z art. 76 ust. 2 wymienionej ustawy z dnia 4 lutego 1950 r. określić rozporządzenie Rady Ministrów. Rozporządzenie to nie zostało dotychczas wydane.

Do czasu wydania powyższego rozporządzenia Rady Ministrów należy stosować ściśle przepis art. 76 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, który w okresie odbywania służby wojskowej daje pracodawcy możliwość rozwiązania umowy o pracę jedynie z winy pracownika.

Jeżeli zatem nastąpiło zwłokę wypowiedzenie, którego okres nie upłynął przed

*) Skrót MPiOS — oznacza Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej; PRM — Prezydium Rady Ministrów.

powołaniem pracownika do służby wojskowej, rozwiązanie umowy o pracę, które przypadłoby w okresie między powołaniem do służby wojskowej a jej odbyciem, **nie następuje**. Od chwili powołania pracownika do czynnej służby wojskowej do jej odbycia tj. do dnia zwolnienia pracownika ze służby wojskowej, okres wypowiedzenia nie biegnie. Jeżeli bowiem przepisy ustawy nie pozwalają na wypowiedzenie umowy o pracę w powyższym okresie, to w tym okresie nie powinny nastąpić również skutki wypowiedzenia tj. bieg okresu wypowiedzenia i rozwiązania umowy. Pracownik po odbyciu służby wojskowej wraca do zakładu pracy w tym samym charakterze i na tych samych warunkach, które istniały w chwili powołania go do służby wojskowej. Następuje jak gdyby **zawieszenie biegu** okresu wypowiedzenia, **który biegnie dalej po zwolnieniu pracownika z czynnej służby wojskowej**. W związku z powyższym należy do czasu ewent. odmiennego uregulowania powyższego zagadnienia w rozporządzeniu Rady Ministrów przewidzianym w art. 76 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, uznać, iż stosunek pracy mimo dokonanego wypowiedzenia nie ulega rozwiązaniu, jeżeli okres wypowiedzenia nie upłynął przed powołaniem pracownika do czynnej służby wojskowej. Pracownik korzysta w okresie odbywania czynnej służby wojskowej z wszelkich uprawnień przewidzianych w obowiązujących przepisach dla pracowników powołanych do tej służby, a zatem również z prawa do uposażenia (wynagrodzenia) w rozmiarze określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 1950 r. (Dz. U.R.P. Nr 26, poz. 236).

2. Jako dzień powołania pracownika do czynnej służby wojskowej należy przyjąć dzień doręczenia mu karty powołania a nie dzień faktycznego wcielenia pracownika do jednostki wojskowej. Zajęcie odmiennego stanowiska minęłoby się z celem przepisu art. 76 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, który ma zabezpieczyć interesy pracowników i zapobiec postawieniu pracowników powołanych do czynnej służby wojskowej w gorszej sytuacji od tej, w której pozostają pracownicy, którzy z jakichkolwiek przyczyn są zwolnieni od powszechnego obowiązku wojskowego. Przyjęcie jako terminu powołania pracownika do służby wojskowej dnia faktycznego wcielenia do wojska, a nie dnia doręczenia mu karty powołania, miałyby ten skutek, że w okresie po dniu doręczenia karty powołania biegłoby nie tylko okres wypowiedzenia, lecz istnia-

łyby również możliwość wypowiedzenia umowy o pracę pracownikowi i rozwiązania z nim w ten sposób umowy, zwłaszcza w przypadkach, w których karta powołania została doręczona pracownikowi na dłuższy okres czasu przed oznaczonym w karcie powołania dniem stawiennictwa w jednostce wojskowej. Upiływ okresu wypowiedzenia w czasie po doręczeniu pracownikowi karty powołania lecz przed faktycznym wcieleniem pracownika do jednostki wojskowej i w następstwie tego rozwiązanie umowy o pracę przed dniem wcielenia, czy to na skutek wypowiedzenia dokonanego przed doręzeniem karty powołania czy też po doręczeniu tej karty, uniemożliwiłoby pracownikowi znalezienie przed wcieleniem go do wojska nowej pracy, gdyż wydaje się więcej niż wątpliwe, by jakkolwiek pracodawca przyjął do pracy pracownika, któremu doręczono już kartę powołania i który w niedługim czasie zostanie wcielony do wojska. W ten sposób pracownik z racji powołania go do czynnej służby wojskowej zostałby pozbawiony nie tylko uprawnień do uposażenia (wynagrodzenia) przewidzianego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 1950 r. (Dz. U.R.P. Nr 26, poz. 236) lecz również — co jest ważniejsze — świadczeń przysługujących jemu wzgl. jego rodzinie z tytułu ubezpieczeń społecznych (na wypadek choroby, macierzyństwa itp.). Powołanie zatem pracownika do czynnej służby wojskowej pozbawiłoby go wszelkich uprawnień, z których korzystają wszyscy pracownicy, a to niewątpliwie nie było intencją przepisów ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

W związku z powyższym w przypadkach, w których okres wypowiedzenia upływa po doręczeniu pracownikowi karty powołania, rozwiązanie umowy o pracę nie może nastąpić i pracownikowi przysługują wszelkie uprawnienia, wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 1950 r. (Dz. U.R.P. Nr 26, poz. 236), jak również uprawnienia do świadczeń z tytułu ubezpieczeń społecznych.

3. Co się tyczy umów o pracę zawartych na czas określony lub na czas wykonania określonej roboty, to umowa o pracę rozwiązuje się w tych przypadkach z upływem terminu na który została zawarta lub z chwilą wykonania umówionej pracy. W tych przypadkach nie następuje bowiem wypowiedzenie ani rozwiązanie umowy o pracę przez pracodawcę, lecz rozwiązanie zgodne z wolą obydwóch stron, wyrażoną przy zawarciu samej umowy“.